

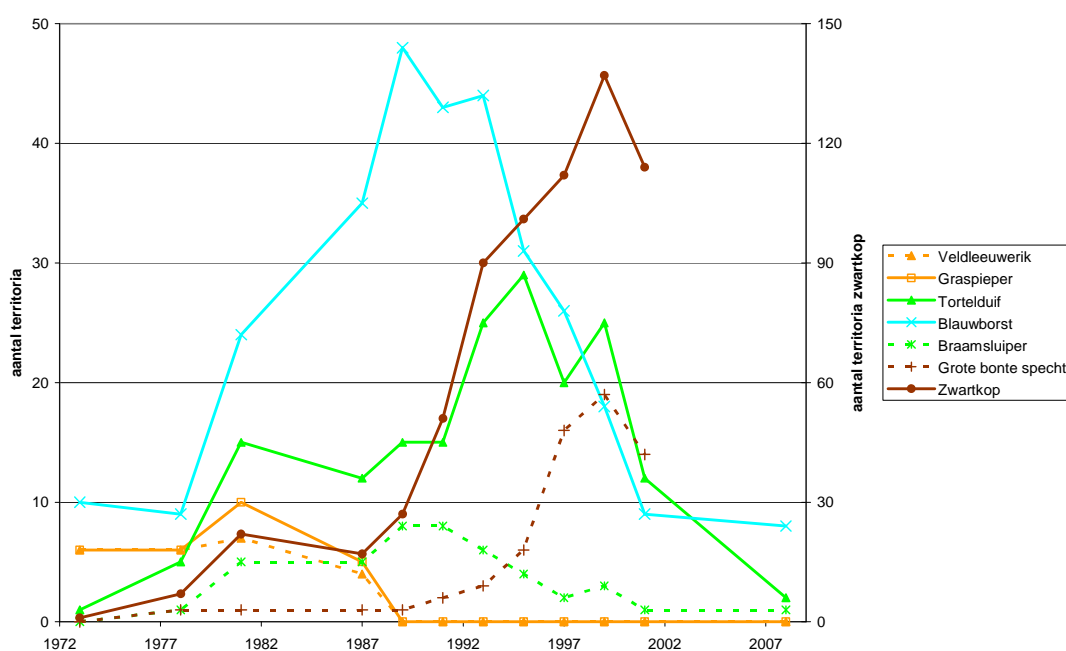
Vogels in de Hobokense Polder

Wim Mertens

Broedvogels

Sinds 1970 hebben 81 soorten vogels gebroed in de Hobokense Polder. De aantallen variëren sterk tussen soorten en in de tijd. Het landschap in de Hobokense Polder is de voorbije 40 jaar geleidelijk aan grondig veranderd. De kale zandvlakte die ontstond eind jaren '60 raakte begroeid in de jaren '70. Het landschap behield nog geruime tijd een zeer open karakter met plassen, graslanden en ruigten. In de jaren '80 nam de bebossing stelselmatig toe. Tegen 1995 bestond het grootste deel van de polder uit struweel en pionierbos. Sinds de erkenning als natuureservaat in 1997 kon in het Centrale deel terug een opener landschap gecreëerd worden met grotere graslanden en vooral rietvegetaties. Deze landschapsevolutie weerspiegelt zich zeer duidelijk in de vogelsoorten die tot broeden komen. Enkele vaststellingen:

- Vogels van open landschappen (landbouwgebieden en pioniersituaties): redelijk talrijk vóór 1985; momenteel nagenoeg volledig verdwenen.
zomertaling, patrijs, kleine plevier, graspieper, gele kwikstaart, veldleeuwerik, roodborsttapuit en kneu.
- Vogels van halfopen landschappen en goed ontwikkelde (riet)moerassen: bloei in de periode 1980 – 1995; nadien duidelijke achteruitgang
waterral, blauwborst, sprinkhaanzanger, fitis, tortelduif, braamsluiper en grasmus.
- Bosvogels: sterke toename sinds 1995
grote bonte specht, zwartkop, tjiftjaf, koolmees, pimpelmees...

- Watervogels: vooral afhankelijk van neerslag; grote aantallen in natte jaren, kleine aantallen in droge jaren.

Van de ooit zo talrijke blauwborst, 48 broedkoppels in 1989, bleef er in 2004 nog 1 koppel over. Gelukkig is het tij momenteel gekeerd en nemen de moerasvogels terug in aantal toe, omdat de laatste jaren zware beheerinspanningen zijn geleverd om grotere oppervlakten riet te creëren. Tegelijkertijd houden enkele soorten van halfopen landschappen stand in de Graspolder, waar het landschap open gehouden wordt door grote grazers. Onder invloed van het begrazingsbeheer nam de broedvogeldichtheid er wel sterk af.

Trekvogels en overwinterende vogels

De Hobokense Polder ligt aan de Schelde. De Schelde vormt voor heel wat vogels een trekroute. Daarom verblijven nogal wat trekvogels kortere of langere tijd in de polder. Tot begin jaren 80 kwamen veel steltlopers foerageren op hun tocht van zomer- naar winterverblijf of omgekeerd. Momenteel is het gebied niet meer zo geschikt voor deze soorten, met uitzondering van water- en houtsnip. De laatste jaren is de polder dan weer erg in trek bij lepelaars (augustus – september) en grote en kleine zilverreigers (vooral in de herfst). Tijdens de trekperiode, waar we nu middenin zitten, kunnen allerlei zangvogels en roofvogels even kort op adem komen in de polder. Zangvogeltjes die je regelmatig in het winterhalfjaar kan aantreffen zijn koperwieken, sijzen, vuurgoudhaantjes en sporadisch ook barmsijzen. Zo lang de plassen niet dicht gevoren zijn, komen tal van eenden en andere watervogels hier eten zoeken.

Foto Jan Rose

Vogelonderzoek

In de Hobokense Polder werd en wordt veel vogelonderzoek uitgevoerd:

- 13 broedvogelkarteringen tussen 1973 en 2008; contact persoon: Bert Mertens (bert.mertens@skynet.be)
- maandelijkse watervogeltellingen in het winter halfjaar; contactpersoon André Vanlangenhove (andre.van.langenhove@versateladsl.be)
- vogeltrektellingen op de Scheldedijk; contactpersoon: Luc Van Schoor (luc.vanschoor@scarlet.be)